

SCI-CONF.COM.UA

SCIENTIFIC RESEARCH IN THE MODERN WORLD

**PROCEEDINGS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 4-6, 2023**

**TORONTO
2023**

SCIENTIFIC RESEARCH IN THE MODERN WORLD

Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference

Toronto, Canada

4-6 May 2023

Toronto, Canada

2023

UDC 001.1

The 7th International scientific and practical conference “Scientific research in the modern world” (May 4-6, 2023) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2023. 601 p.

ISBN 978-1-4879-3795-9

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Scientific research in the modern world. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-research-in-the-modern-world-4-6-05-2023-toronto-kanada-arhiv/>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: toronto@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua/>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Perfect Publishing ®

©2023 Authors of the articles

14. **Ващенко В. В., Маслова Н. М.** 71
ВПЛИВ СТРЕСУ НА ВИЩІ ІНТЕГРАТИВНІ ФУНКЦІЇ ОРГАНІЗМУ: ПАМ'ЯТЬ, ПІЗНАННЯ, НАВЧАННЯ
15. **Дибкалюк С. В.** 75
СИНДРОМ КОМПРЕСІЇ ХРЕБТОВОЇ АРТЕРІЇ (ЕКСТРАВАЗАЛЬНА КОМПРЕСІЯ) КОРЕЛЯЦІЯ ШЕМИЧНИХ ТА МІОТОНІЧНИХ СИНДРОМІВ
16. **Литвиненко О. О., Литвиненко О. О.** 83
МЕТОДИ ОЦІНКИ ХІРУРГІЧНИХ КРАЇВ РЕЗЕКЦІЇ
17. **Литвиненко О. О., Литвиненко О. О.** 91
АНАЛІЗ ВИВЧЕННЯ СТАНУ КРАЇВ РЕЗЕКЦІЇ ПРИ ОРГАНОЗБЕРІГАЮЧИХ ОПЕРАЦІЯХ З ПРИВОДУ РАКУ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ
18. **Михальченко М. Б., Монакова О. С.** 101
ОЦІНКА ДАНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗАХВОРЮВАНOSTІ ТА ПРОФІЛАКТИКИ РАКУ ШИЙКИ МАТКИ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ КРИТЕРІЇВ СТРАТЕГІЇ ВСЕСВІТНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЩОДО ПРИСКОРЕННЯ ЕЛІМІНАЦІЇ РАКУ ШИЙКИ МАТКИ НА ПЕРІОД 2020-2030 РР.
19. **Рижков Б. П., Волкова О. О., Соловійова Є. Т.** 108
ЛІКУВАННЯ ХВОРОБИ ГАЛЕРВОРДЕНА-ШПАТЦА, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
20. **Фомін В. С., Шевченко Ю. Т., Приймак Д. В., Кузьміна Д. О., Сухоносів Р. О.** 112
СЕКРЕТИ НІМОТИ АБО ПОРУШЕННЯ ФУНКЦІЇ ГОЛОСОВОГО АПАРАТУ
21. **Фомін В. С., Шевченко Ю. Т., Скляр Д. І., Приймак Д. В., Сухоносів Р. О.** 117
МЕТАМОРФОЗИ ЛЮДСЬКОГО ТІЛА: ВИВЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ ЗМІНИ АНАТОМІЧНОЇ СТРУКТУРИ ОРГАНІЗМУ В ПЕРШІ ТРИ ПЕРІОДИ ЖИТТЯ
22. **Шевченко Ю. Т., Фомін В. С., Приймак Д. В., Кузьміна Д. О., Сухоносів Р. О.** 123
СЕКРЕТИ ГОЛОСОУТВОРЕННЯ АБО ДОСЛІДЖЕННЯ АНАТОМІЇ І ФІЗІОЛОГІЇ ГОЛОСОВИХ ЗВ'ЯЗОК

PHARMACEUTICAL SCIENCES

23. **Насібәулі Т. Ә., Mustafa Al-Sudasu Ahmed, Shano Mahmood Shakir, Fatimah Al-Wardi Murtadha** 129
ANALYSIS OF SOME MEDICINAL PREPARATIONS CONTAINING ESSENTIAL OILS
24. **Velia M. I., Sydor V. V.** 133
MEDICAL CHEWING GUMS AS THE NEWEST MEDICINAL FORM

УДК618

**ОЦІНКА ДАНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗАХВОРЮВАНОСТІ ТА
ПРОФІЛАКТИКИ РАКУ ШИЙКИ МАТКИ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ
ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ
КРИТЕРІЇВ СТРАТЕГІЇ ВСЕСВІТНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я ЩОДО ПРИСКОРЕННЯ ЕЛІМІНАЦІЇ РАКУ ШИЙКИ
МАТКИ НА ПЕРІОД 2020-2030 РР.**

Михальченко Марія Борисівна

Студентка

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

Монакова Ольга Сергіївна

Асистент кафедри епідеміології ХНМУ

Анотація. Рак шийки матки (РШМ) займає провідне місце в структурі захворюваності та смертності жіночого населення. Ця патологія відіграє суттєву роль у захворюваності на злоякісні новоутворення (ЗН) жінок працездатного віку. Актуальність проблеми розвитку цього захворювання полягає в його соціальній значущості. Рак шийки матки найчастіше діагностується у жінок репродуктивного віку, які ведуть активне статеве життя. Пізня діагностика раку шийки матки призводить до більш складного і агресивного лікування та зменшення виживаності пацієнток. Однак цей рак на відміну від інших онкологічних захворювань можна попередити шляхом проведення первинної профілактики. У серпні 2020 року Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) було прийнято резолюцію глобальної стратегії прискорення елімінації раку шийки матки на період 2020-2030 років. У 2021 році проведено дослідження ефективності виконання стратегії ВООЗ шляхом оцінювання потенціалу країн по відношенню до неінфекційних хвороб за трьома критеріями: первинна профілактика, вторинна профілактика (скринінг) та лікування. На основі отриманих результатів дослідження зроблено

висновок, що ефективність виконання стратегії ВООЗ щодо прискорення елімінації раку шийки матки на території України станом на 2020 рік оцінюється на низькому рівні за показниками первинної та вторинної профілактики через відсутність вакцинації проти вірусу папіломи людини (ВПЛ) в календарі щеплення, використання низькоякісних методів скринінгу та низьких показників охоплення скринінгом жінок певної вікової групи. За критеріями лікування наявного захворювання показники України оцінюються, як достатні, але пізня діагностика та відсутність ефективних методів профілактики призводять до зниження ефективності лікування та виживаності пацієнток.

Ключові слова: рак шийки матки, ВПЛ-скринінг, первинна профілактика, стратегія ВООЗ, вакцинація проти ВПЛ.

Рак шийки матки – злоякісне захворювання для якого відомий основний етіологічний чинник виникнення. Вірусна природа цього захворювання була доведена у 2008 році німецьким вченим Харальд цур Хаузен, який отримав за своє відкриття Нобелівську премію. Основним збудником раку шийки матки є вірус папіломи людини. ВПЛ – вірус з родини папіломавірусів, який інфікує кератоцити шкіри та клітини слизової оболонки, порушуючи в них процеси мітозу. На сьогодні відомо більш ніж 120 різних генотипів цього вірусу. Найчастіше інфікування ВПЛ має асимптоматичний перебіг, але деякі генотипічні штами вірусу мають онкогенні властивості: ВПЛ 16 та 18. Саме генотипи ВПЛ 16 та 18 є основними етіологічними факторами виникнення раку шийки матки. Найбільш високий онкогенний потенціал має 16 генотип ВПЛ. Основний шлях зараження вірусом ВПЛ – статевий. До групи ризику відносять жінок, які мали рані статеві відносини (до 16 років), живуть безладним статевим життям, відмовляються від можливих методів контрацепції, часто змінюють статевого партнера та жінки, які тривалий час приймають оральні контрацептиви. Діагностика раку шийки матки на ранніх стадіях підвищує ефективність подальшого лікування та показники виживаності серед хворих

жінок. Раннє виявлення ознак захворювання призводить до покращення якості життя пацієнтки та зменшення економічних витрат на лікування. Скринінг раку шийки матки – комплекс заходів, спрямованих на раннє виявлення передпухлинних і пухлинних змін шийки матки. До передпухлинних трансформацій епітелію шийки матки належать: дисплазія, лейкоплакія з атипією клітин ендометрія, еритроплакія. Найчастішою морфологічною основою предракової трансформації епітелію шийки матки є дисплазія шийки матки різного ступеня вираженості. [5, с. 40]. До скринінгових тестів відносять наступні лабораторні методи дослідження: ПАП-тест, метод рідинної цитології та ВПЛ-скринінг. ПАП-тест спрямований на раннє виявлення передпухлинних змін шийки матки. Тест необхідно робити регулярно з початком статевого життя, але рекомендовано проходити його кожні 3 роки, починаючи з 21-річного віку. ВПЛ-позитивним жінкам ПАП-тест необхідно проходити щорічно [6]. Метод рідинної цитології (LBC) також спрямований на виявлення передпухлинних змін шийки матки. Перевагами цього методу є менша кількість незадовільнених зразків, швидка інтерпретація результатів, можливість перевірки отриманих зразків на ДНК ВПЛ та менша кількість хибних результатів. [5, с. 149]. ВПЛ-скринінг має високу аналітичну чутливість та дозволяє виявити основні генотипи вірусу високого канцерогенного ризику. На сьогодні ВПЛ-скринінг рекомендується як кращий метод ВПЛ-тестування жінок старше 30 років. У розвинених країнах використовується метод ко-тестування (ВПЛ + ПАП-тест), тобто первинно проводиться ВПЛ-скринінг, який доповнюється ПАП-тестом при позитивному результаті [5, с. 142]. В Україні скринінг раку шийки матки найчастіше проводять методом ПАП-тесту, що веде за собою збільшення кількості хибно-негативних та хибно-позитивних результатів та подальшої неправильної тактики лікування. Цільова вікова група проведення скринінгу в Україні – жінки віком від 18 до 65 років. У серпні 2020 року Всесвітньою асамблеєю охорони здоров'я було прийнято резолюцію глобальної стратегії прискорення елімінації раку шийки матки на період 2020-2030 років. Цільові показники стратегії резолюції на 2030 рік базуються

на трьох основних критеріях («90-70-90»): повна вакцинація проти ВПЧ 90% дівчат віком до 15 років, високоякісний скринінг 70% жінок у віці 35 років та повторно у віці 45 років, забезпечення якісного лікування 90% жінок з діагностованим раком шийки матки [5, с.51-54].

Сьогодні у світі зареєстровано 3 вакцини для первинної специфічної профілактики захворювань, викликаних ВПЛ: 2-валентна Церварікс (Бельгія), 4-валентна Гардасил (США), 9-валентна Гардасил 9 (США). Ефективність щеплення, як специфічної профілактики розвитку раку шийки матки була доведена шведськими науковцями на основі вивчення національних шведських медичних реєстрів. Визначено, що серед 1,7 млн. обстежених протягом 2006-2017 рр. жінок віком від 10 до 30 років, рак шийки матки розвинувся у 538 жінок, які не були вакциновані, та лише у 19 обстежених, які були вакциновані [7]. На сьогодні в Україні зареєстровані дві вакцини: 2-валентна Церварікс та 4-валентна Гардасил.

При вивченні ефективності виконання основних критеріїв ВООЗ в Україні, було оцінено результати дослідження потенціалу країн по відношенню до неінфекційних хвороб. Через пандемію коронавірусної інфекції та воєнні дій на території України найактуальніші зведені дані основних критеріїв стратегії ВООЗ в Україні представлені лише за 2020 рік, але інформація є актуальною і на сьогоднішній день. Усі дані було отримано в формі онлайн опитування країн-членів ВООЗ, яке проводилось у 2021 році в ході дослідження оцінки потенціалу країн по відношенню до неінфекційних хвороб за трьома критеріями: первинна профілактика, вторинна профілактика (скринінг) та лікування [8].

Загальний коефіцієнт захворюваності раком шийки матки в Україні на 100 тис. жінок за 2020 рік становив 20,3. Цей коефіцієнт відображає розрахункове число нових випадків захворювання в 2020 році та був обчислений Міжнародним агентством вивчення раку на основі єдиних реєстрів онкологічних хворих національного та піднаціонального рівнів. Співвідношення смертності та захворюваності становило – 0,44 [9]. Для того

щоб оцінити ефективність виконання основних критеріїв стратегії ВООЗ, необхідно обчислювати задані показники в динаміці.

Первинну профілактику розвитку раку шийки матки оцінювали за показниками охоплення програмою вакцинації від ВПЛ дівчат віком до 15 років. Впровадження вакцинації проти ВПЛ в країні визнається лише у випадку включення вакцини в календарний план щеплення та безкоштовне її виконання. Цільові показники ВООЗ: повна вакцинація 90% дівчат віком до 15 років. Станом на 2020 рік вакцина проти ВПЛ не була включена в календарний план щеплення в Україні, тому оцінити ефективність первинної профілактики раку шийки матки неможливо [9].

Оцінювання заходів вторинної профілактики (скринінгу) проводилось за наступними показниками: наявність національної програми скринінгу раку шийки матки – в Україні наявна, основний метод скринінгу – в Україні це ПАП-тест, цільова вікова група в Україні - це жінки віком від 18 до 65 років. Узагальненні результати були подані в графіку, який відображав дані відсоткової долі жінок віком 30-49 років, які проходили скринінг на рак шийки матки за останні 5 років (рис.1) [9].

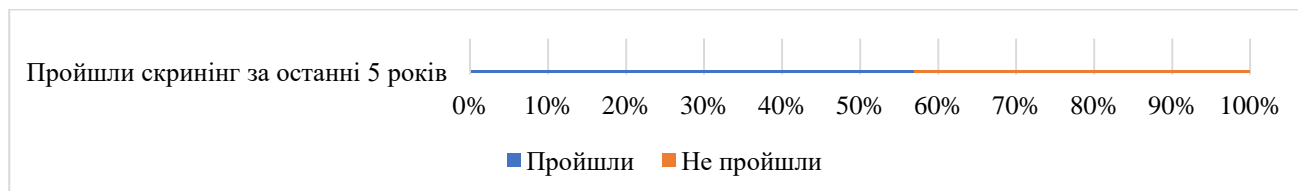

Рис. 1. Скринінг на рак шийки матки (2019).

Цільові показники ВООЗ: високоякісний скринінг 70% жінок у віці 35 років та повторно у віці 45 років. Станом на 2020 рік Україна не відповідає цільовим показникам критерію вторинної профілактики, так як скринінг проводиться не високоякісним методом та охоплення скринінгом жінок заданої вікової групи становить лише 57%.

Оцінка лікування жінок з наявним захворюванням проводилась на основі показників загальної доступності послуг діагностики та лікування онкологічних захворювань (наявність лабораторно-діагностичних послуг, онкологічної хірургії, хіміотерапії, променевої терапії). «Широка доступність» визначалась

як можливість охоплення більш ніж 50% хворих. Показники доступності послуг діагностики та лікування онкологічних захворювань в Україні відповідають критерію «широкої доступності» [9]. Загалом за зведеної інформацією, щодо ефективності виконання стратегії ВООЗ щодо елімінації раку шийки матки, на період 2020 року Україна не відповідає заявленим критеріям ВООЗ «90-70-90»: 1) вакцинація в Україні не проводиться; 2) показник охоплення скринінгом становить лише 57%; 3) в Україні широка доступність послуг діагностики та лікування онкологічних хворих, але, через відсутність забезпеченості першими двома критеріями, ефективність виконання стратегії ВООЗ оцінюється на низькому рівні, що потребує як найшвидшого впровадження необхідних заходів: внесення вакцинації проти ВПЛ в календар щеплення, покращення методології скринінгу, збільшення кількості жінок охоплених скринінгом, розповсюдження інформації щодо ризиків та методів профілактики розвитку раку шийки матки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Рак в Україні 2018-2019. Бюлетень Національного канцер-реєстру України: у № 21 / Федоренко З.П. та ін.; за ред. в.о.директора Національного інституту раку д-ра мед.наук Шипка А.Ф. Київ, 2020. 56-60 с.
2. Рак в Україні 2019-2020. Бюлетень Національного канцер-реєстру України: у № 22 / Федоренко З. П. та ін.; за ред. в.о.директора Національного інституту раку д-ра мед.наук Шипка А. Ф. Київ, 2021. 50-54 с.
3. Рак в Україні 2020-2021. Бюлетень Національного канцер-реєстру України: у № 23 / Федоренко З. П. та ін.; за ред. в.о.директора Національного інституту раку д-ра мед.наук Шипка А. Ф. Київ, 2022. 60-64 с.
4. Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лип. 2020 р. № 641
5. World Health Organization Comprehensive Cervical Cancer Control: A

Guide to Essential Practice. 2nd ed Geneva, Switzerland: 2018; WHO Press.

6. Центр громадського здоров'я МОЗ України (2022). СКРИНІНГ РАКУ ШИЙКИ МАТКИ ТА РАННЄ ВИЯВЛЕННЯ ХВОРОБИ. URL: <https://www.phc.org.ua/news/skrining-raku-shiyki-matki-ta-ranne-viyavlennya-khvorobi>

7. Jiayao Lei, Ph.D., Alexander Ploner, Ph.D., K. Miriam Elfström, Ph.D., Jiangrong Wang, Ph.D., Adam Roth, M.D., Ph.D., Fang Fang, M.D., Ph.D., Karin Sundström, M.D., Ph.D., Joakim Dillner, M.D., Ph.D., and Pär Sparén, Ph.D. HPV VACCINATION AND THE RISK OF INVASIVE CERVICAL CANCER. URL: <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa1917338>

8. World Health Organization Comprehensive Cervical Cancer Control (2021). EXPLANATORY NOTES FOR 2021 CERVICAL CANCER PROFILES. URL: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/ncds/ncd-surveillance/cxca/cxca-profiles/explanatory-notes-for-2021-cervical-cancer-profiles_en.pdf?sfvrsn=813f7187_55&download=true

9. World Health Organization Comprehensive Cervical Cancer Control (2021). CERVICAL CANCER UKRAINE 2021 COUNTRY PROFILE. URL: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/country-profiles/cervical-cancer/cervical-cancer-ukr-2021-country-profile-en.pdf?sfvrsn=1ca0cb71_33&download=true